

**แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2***
**GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION OF THE STUDENT SUPPORT
SYSTEMS BASED ON SANGHAVATTHU 4 PRINCIPLES OF EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

จันทร์หอม เนตรวงศ์¹, กฤตยากร ลดาวัลย์²
Janhom Netwong¹, Kittayakorn Ladawan²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : janhomnetwong.jn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 214 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมากที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ส่วนที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง การคัดกรองนักเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง จำแนกตามระดับการศึกษา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อ ไม่แตกต่าง นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่าง

*Received: October 5, 2023; Revised: November 9, 2023; Accepted: November 15, 2023

3) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหาร ครูช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน แบ่งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา รู้จักนักเรียนรายบุคคล คัดกรอง ส่งเสริมพัฒนา การป้องกันแก้ไขปัญหาและส่งต่อ

คำสำคัญ : การบริหาร; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; หลักสังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1) To study the administrative level of the student care and assistance system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. 2) To compare the level of administration of the student support system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by position. Education level and work experience 3) To study the guidelines for the administration of the student support system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group included 214 teachers and educational personnel. The research instrument was a 5-point scale questionnaire with an IOC between 0.67-1.00 and a reliability of 0.89. Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and analysis of reliability. One-way variance of the F-test (One-Way ANOVA)

The research results showed that: 1) Guidelines for the administration of the student support system according to Sanghawattthu principles 4 of the educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2 Overall it is at a high level. The highest to lowest average is knowing students individually, followed by student screening. Forwarding Student promotion and development The lowest average part It is prevention, help and correction. 2) Comparison of the level of opinions towards the administration guidelines for student care and support systems according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 Classified by position Student screening They are significantly different at the .05 level, otherwise they are not different. Classified by educational level Prevention, assistance and correction, and referrals are not different. Other than that, they are significantly different at the .05 level. Classified by work experience are not different. 3) Guidelines for managing the student care system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational

institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2. From interviews, it was found that administrators and teachers help students according to the steps. Divide into normal groups, risk groups, problem groups, get to know individual students, screen, promote development. Prevention, problem solving and forwarding

Keywords : Administration; Student support system; Sangahavatthu 4 Principles

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษาให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน ยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมาตรา 23 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องแรกที่กำหนดให้ดำเนินการคือ เรื่องความรู้และทักษะในการเรียนรู้และประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการกระบวนการเรียนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมไปถึงปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกรายวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว ยังเป็นการป้องกันภัยอันตรายจากสังคมยุคใหม่ เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนานักเรียนให้ เป็นไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็น หลักสำคัญ ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก และมีเมตตาต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบ อย่างมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการ

สถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ส่วนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดเหตุผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) สถานศึกษาในฐานะที่เป็น หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและช่วยแก้วิกฤตสังคมจึงควรนำ กระบวนการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ด้วยคาดหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายร่วมมือกันดำเนินงานและที่สำคัญสุดคือบทบาทของ ผู้บริหารที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถเต็มที่เต็มเวลาด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างกัลยาณมิตรเพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทั้ง ในเชิงสร้างภูมิคุ้มกันและ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 ตำบล ดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนมไพร อำเภออาจ สามารถ อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพนทราย และอำเภอหนองฮี ปัจจุบัน (ข้อมูล 11 กรกฎาคม 2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 333 โรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3,668 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2563) จากสภาพบริบทดังกล่าว ได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา พบว่าเด็กเยาวชนที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอื่นๆ บางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจไม่เห็นความสำคัญ ของศาสนาและค่านิยมความเป็นไทย ติดเพื่อน ติดสื่อออนไลน์ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่า ความมีคุณธรรมน้ำใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ดังนั้น การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแนวทางในการพัฒนางานที่ สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม สู่เป้าหมายในการพัฒนางานและสามารถบูรณาการโดยเน้นยึด หลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตาเป็นหลักธรรมที่คอย ช่วยยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ และเกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นหลักธรรมในการครองใจ ครองคน ครองงาน บูรณาการการพัฒนาด้านการบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง วัด บ้าน โรงเรียน พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

บุคลากร ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ทราบแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบทางแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.4 ได้ทราบแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้กลับเข้าสู่ระบบอย่างมีคุณภาพสำหรับการดำเนินดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 3,662 คน กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครู จำนวน 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกคำถามออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่ง

ต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553) และแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีผลการจัดการจัดการศึกษาดีเด่น เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informant interview) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scales) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มาตราส่วน 5 จุด มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอขออนุญาตจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 4) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการทดสอบค่า F (One-Way ANOVA)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.48	0.32	1	มาก
2) ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.45	0.36	2	มาก
3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.28	0.29	4	มาก
4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.10	0.30	5	มาก
5) ด้านการส่งต่อ	4.30	0.33	3	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.25	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.25) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.48$,

S.D.=0.32) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.36) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.33) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.29) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการให้ข้อมูล รองลงมา คือบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษานำผลประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อย 1 ครั้ง รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความสมัครใจ ความถนัดของนักเรียน รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนได้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียน โดยการออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเห็นความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

5) ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อแก้ปัญหา รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อแก้ปัญหา

6.2 การเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน

6.3 แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า

1) แนวทางการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้บริหารและครูรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล เตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบ SDQ/แบบเยี่ยมบ้าน ในการคัดกรองและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ”

2) แนวทางการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนการดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการคัดกรอง สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและปรับปรุงพัฒนาระบบการคัดกรอง”

3) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมโฮมรูม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมชุมนุม/ชมรม กิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน และจดหมายข่าวอื่นๆ”

4) แนวทางการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและช่วยเหลือเบื้องต้น ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริมและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข”

5) แนวทางการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “ครูและผู้บริหารดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รับนักเรียนที่ส่งต่อได้เตรียมการช่วยเหลือ แล้วสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือ ให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ”

สรุปแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้ดังนี้

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อเสนอแนะ 2 แนวทาง
- 2) แนวทางการคัดกรองนักเรียน มีข้อเสนอแนะ 3 แนวทาง
- 3) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อเสนอแนะ 5 แนวทาง
- 4) แนวทางการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีข้อเสนอแนะ 2 แนวทาง
- 5) แนวทางการส่งต่อ มีข้อเสนอแนะ 6 แนวทาง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีขั้นตอนวิธีการทำงานที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพและหลักฐานที่ตรวจสอบได้มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนผู้บริหารและครูทุกคนเพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองและครูและรู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริม

และป้องกันปัญหาผู้เรียนได้ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) กล่าววาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนและสอดรับกับงานวิจัยของ สุลาสัย ทองดี อีระพงษ์ สมเขาใหญ่ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

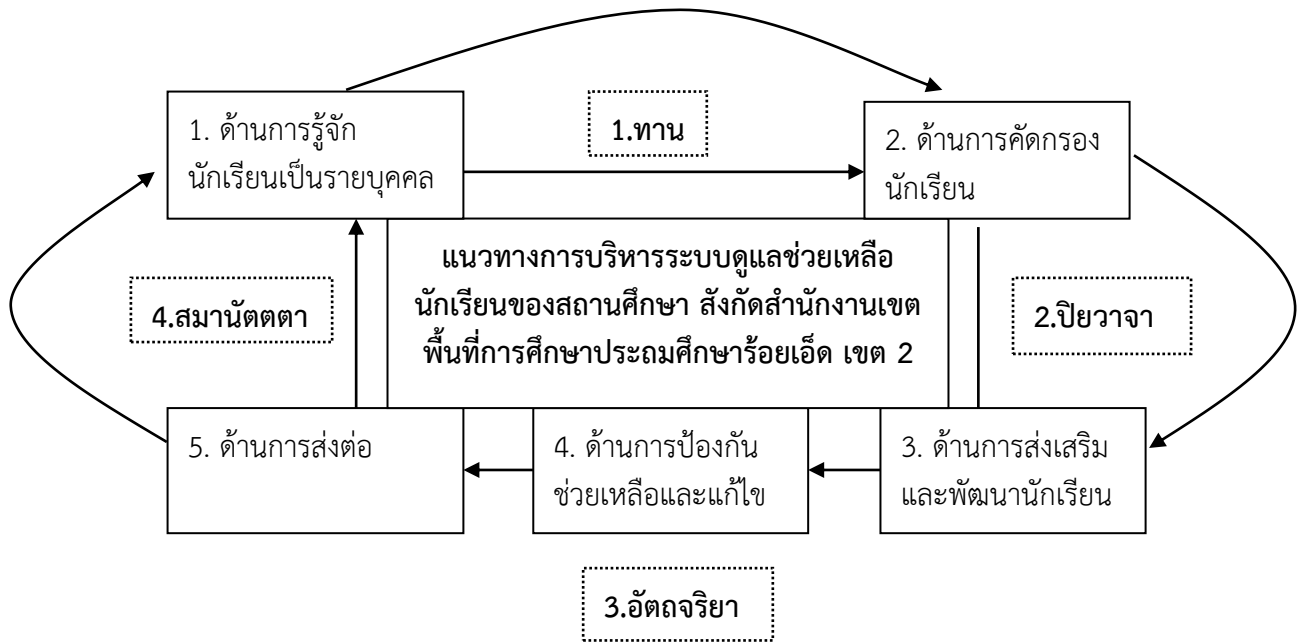
จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีกระบวนการวางแผนและมีปฏิทินปฏิบัติงานและการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นขั้นตอนแรก โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อม ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่น ๆ ที่พบเพิ่มเติม เพราะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะสามารถช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งจะต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรเป็นหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนและสอดรับกับงานวิจัยของ The Calhoun School (2003) ได้มีการนำระบบการให้คำปรึกษาไปใช้ในโรงเรียนโดยยึดหลักที่ว่านักเรียนแต่ละคนก็จะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่แตกต่างกันจึงจัดให้มีครูหรือทีมที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงโดยครูที่ปรึกษาของนักเรียนจะได้มีโอกาสพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งแต่จะมีความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับประถมและมัธยมในการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษาคือนักเรียนระดับประถมจะมีครูที่ปรึกษาหรือทีมที่ปรึกษาเป็นครูประจำวิชาหรือครูประจำชั้นที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องในขณะที่นักเรียนระดับมัธยมจะมีการคละระดับชั้นเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนหลายระดับซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันเลือกครูที่ปรึกษาที่เขาต้องการมาดูแลได้ครูที่ปรึกษาจะดูแล และในด้านสังคมความเป็นอยู่รวมทั้งประสานงานระหว่างโรงเรียนนักเรียน

และผู้ปกครองอีกด้วย สรุป ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีขั้นตอนระบบพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีครูที่ปรึกษา บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันเข้าไปแก้ไข ปัญหาของผู้เรียนให้ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการพัฒนา ตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลาเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยจะแบ่งองค์ประกอบสำคัญเป็น 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) การรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน และแก้ปัญหาการ 5) ส่งต่อ

7.2 เปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน จำแนกตามตำแหน่ง ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพบริบท ปัญหาที่ไม่ต่างกัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีหน้าที่ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมี ส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการ สถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้ เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชภัฏ แสนณรงค์, อธิภัทร์ ถิ่นแสนดี, สุเทพ เมฆไธสง (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านปรากฏว่า ด้านการคัด กรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ในทุกด้านจำแนกตามระดับ การศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้



1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานตามแผน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการ ใช้ สมานัตตตา ปิยวาจา ทาน อัตถจริยา

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานตามแผน การคัดกรองนักเรียน ด้วยการ ใช้ สมานัตตตา อัตถจริยา ปิยวาจา

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานตามแผน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้วยการ ใช้ ปิยวาจา ทาน อัตถจริยา สมานัตตตา

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานตามแผน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้วยการ ใช้ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา

5. ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานตามแผนการส่งต่อ ด้วยการ ใช้ อัตถจริยา สมานัตตตา ปิยวาจา ทาน

ภาพที่ 1 สรุปแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้บริหารทุกระดับให้มีความรอบรู้ และมีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน วิธีการกระทำที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริม พัฒนานักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีคุณภาพ

9.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน พร้อมควบคู่ไปกับภาคีเครือข่าย รวมทั้งการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ให้อยู่ในระดับดียิ่งขึ้น

9.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิผลด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และสังกัดอื่นๆ

9.3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแนวใหม่ เพื่อให้ทันสมัย และหารูปแบบใหม่ด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน และมีความสุขในสังคม

9.3.3 ควรศึกษาและประเมินการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

10. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2.**

กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาเครือข่ายพิทักษ์เด็กจากความรุนแรง.

กัญญรัตน์ โทดา. (2558). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา**

โรงเรียนสามขาท่าหาดยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.

สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- ณัชภัฏ แสนณรงค์, อีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, สุเทพ เมยไธสง. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุโมงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 2(1). 1-12.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2563**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2564). **รายงานผลการดำเนินการปีงบประมาณ 2564**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2565. จาก <http://www.ret2.go.th/ict/กลยุทธ์การพัฒนา/แผนปฏิบัติการประจำปี-2562>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2565). **ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.ret2.go.th/ict>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุลาวัลย์ ทองดี อีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2561). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2**. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 3(1). 45-53.
- The Calhoun School. (2003). **Advisory System**. Retrieved 10 October 2022. From <http://www.Calhoun.org/system.htm>